

Recenzja Pracy Doktorskiej

Tytuł pracy doktorskiej: *BEZPIECZEŃSTWO PERSONALNE UŻYTKOWNIKÓW BRONI CZARNOPROCHOWEJ (ss. 278)*

Autor: mgr inż. Adam Hofman

Promotor: dr hab. Ireneusz T. Dziubek

Promotor pomocniczy: dr Bogumiła Pawlaczyk

Autor recenzji: dr hab. Robert Kłaczyński prof. UKEN

Miejsce złożenia pracy doktorskiej: Uniwersytet Kaliski im Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego

Rada Dyscypliny Naukowej: Rada Dyscypliny Nauk o bezpieczeństwie

Termin wykonania recenzji: 12. 11. 25.

Podstawy prawne recenzji

Normy prawa stanowionego w obszarze prawa o Szkolnictwie Wyższym stanowią: „Postępowanie o nadanie stopnia doktora wszczyna się na wniosek kandydata, który musi dołączyć rozprawę doktorską oraz pozytywną opinię promotora. Właściwy organ (np. rada naukowa dyscypliny) powołuje komisję doktorską, która rozpatruje wniosek i organizuje publiczną obronę rozprawy. Nadanie stopnia doktora następuje w drodze decyzji administracyjnej”.¹

¹ *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*, <https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/prawo-o-szkolnictwie-wyzszym-i-nauce-18750400/dz-5-roz-2-oddz-1> (11.10.25)

Układ i konstrukcja pracy doktorskiej

Układ oraz konstrukcja pracy doktorskiej jest zgodna z przyjętymi standardami obowiązującymi przy wykonywaniu prac na tym poziomie naukowym. Rozprawa doktorska autorstwa Pana mgr inż Adama Hofmana *BEZPIECZEŃSTWO PERSONALNE UŻYTKOWNIKÓW BRONI CZARNOPROCHOWEJ* spełnia wymogi formalne powszechnie obowiązujące w ramach dyscypliny nauk o bezpieczeństwie. W związku z tym recenzent pracy doktorskiej oświadcza, iż układ i konstrukcja pracy doktorskiej są logiczne, sprzyjają również analizie problemów w rozprawie doktorskiej zawartych. Jedyną przy tym uwagą ze strony recenzenta przedstawionego do recenzji Dzieła jest dokonany przez autora podział pracy doktorskiej na cztery rozdziały. Wydaje się, iż umieszczenie jeszcze jednego rozdziału w przedstawionej pracy doktorskiej pozytywnie wpłynęłoby na zaprezentowanie dodatkowych treści choćby w zakresie historycznego wykorzystania broni czarnoprochowej. Mogłoby to stanowić ciekawy asumpt do rozważań o broni czarnoprochowej dla przyszłych czytelników pracy monograficznej powstałej na kanwie rozprawy doktorskiej.

W ramach recenzowanej pracy doktorskiej przedstawionej do recenzji wyróżniamy następujące jej części:

- STRESZCZENIE
- STRESZCZENIE w języku angielskim
- WSTĘP
- Rozdział pierwszy: ZAŁOŻENIA METODOLOGICZNE ROZPRAWY
 - 1.1. Uzasadnienie podjęcia badań
 - 1.2. Przedmiot i cel badań
 - 1.3. Problem badawczy i hipotezy
 - 1.4. Metody, techniki i narzędzia badawcze
 - 1.5. Organizacja i przebieg procesu badań
 - Rozdział drugi: ISTOTA BEZPIECZEŃSTWA PERSONALNEGO I RYZYKA TOWARZYSZĄCE
 - 2.1. Pojęcie bezpieczeństwa jednostki i definiowanie personalizacji
 - 2.2. Złożoność i determinanty bezpieczeństwa personalnego człowieka
 - 2.3. Instytucjonalne normy organizacji bezpieczeństwa personalnego człowieka

2.4. Groźba szkody personalnej i sposoby zabezpieczeń

- Rozdział trzeci: SPECYFIKA KOMPONOWANIA BEZPIECZEŃSTWA UŻYTKOWNIKA

BRONI CZARNOPROCHOWEJ

3.1. Posiadanie broni czarnoprochowej i fenomen społecznego oddziaływania

3.2. Materialne i kolekcjonerskie walory broni czarnoprochowej

3.3. Zagrożenia bezpieczeństwa dysponenta broni czarnoprochowej

3.4. Prawne umocowanie bezpieczeństwa użytkownika broni czarnoprochowej

- Rozdział czwarty: SZACOWANIE STANU ZUŻYCIA BRONI CZARNOPROCHOWEJ

I DOBÓR URZĄDZEŃ POMIAROWYCH

4.1. Odrębność zużycia eksploatacyjnego broni czarnoprochowej

4.2. Wycena broni czarnoprochowej i wyzwania interpretacyjne

4.3. Rola organoleptycznego i pomiarowego procesu badań

4.4. Wyniki badań i propozycje modyfikujące ocenę bezpieczeństwa broni

czarnoprochowej

ZAKOŃCZENIE

BIBLIOGRAFIA

SPIS FOTOGRAFII, SPIS RYCIN, SPIS TABEL, SPIS WYKRESÓW , SPIS ZAŁĄCZNIKÓW

Opis i ocena treści pracy doktorskiej

W streszczeniu pracy (nie ma tego natomiast we wstępie, pojawia się za to w pierwszym rozdziale poświęconym metodologii badań naukowych) autor zawarł jej główne fundamenty na których praca doktorska miała w Jego opinii się osadzać. Wzbudza to pewne zdziwienie recenzenta, który przyzwyczajony jest w tej mierze do artykułowania pytań badawczych, hipotez głównych oraz pomocniczych, tudzież innych kluczowych dla rozwoju narracji dzieła kwestii we wstępie pracy a następnie rozwinięcie tematu w rozdziale teoretycznym (w tym ostatnim przypadku ma to miejsce). W przypadku rozprawy doktorskiej autorstwa mgr inż. Adama Hofmana tak nie jest. Nie oznacza to jednak, iż kluczowe pytanie badawcze oraz hipoteza główna nie zostały sformułowane prawidłowo. Na szczęście zostały one sformułowane prawidłowo, w związku z powyższym uwagi zawarte powyżej przez recenzenta Dzieła należy uznać za mające charakter polemiczny nie zaś dogmatyczny. Przechodząc do meritum recenzji w tym obszarze recenzent stwierdza, iż Pan mgr inż. Adam

Hofman Sformułował kluczowe dla konstrukcji pracy pytanie badawcze: *Jak nakreślić wsparcie bezpieczeństwa personalnego posiadaczy broni czarnoprochowej i szacować jej parametry?* (s. 5). Recenzent utożsamia się z postawionym (ymi) w pytaniu problemami badawczymi. Przyjęte przez autora w tym rzędzie kryteria badawcze są jasne, czytelne, przejrzyste oraz logiczne. Te ostatnie wynikają z niebagatelnej wiedzy autora (ocena taka wynika z kwerendy pracy dokonanej przez recenzenta) w tym niszowym obszarze badań naukowych (recenzent nie spotkał się w swojej dotychczasowej pracy naukowej ze zbyt dużą liczbą wartościowym opracowań w tym obszarze, poza krótkim, mocno fragmentarycznymi artykułami, esejami, tudzież udzielonymi mediom wywiadów).

Prawidłowo została przyjęta przez Pana mgr inż. Adama Hofmana hipoteza badawcza: *Istotę bezpieczeństwa personalnego i ryzyka towarzyszące łączyć należy z prawidłowym pojmowaniem potrzeb jednostki fi definiowaniem personalizacji. Złożoność i determinanty bezpieczeństwa personalnego człowieka powiązane są z instytucjonalnymi normami porządkującymi i unormowaniami formalnymi, które nie uwzględniają specyfiki komponowania bezpieczeństwa użytkowników broni czarnoprochowej. Stan ten można zneutralizować, wykorzystując odpowiednio dobrane metody i urządzenia pomiarowe służące koniecznemu szacowaniu jakości eksploatacyjnej broni* (s. 5). Trudno jednak nie odnieść wrażenia, iż autor mógł wyrazić swoje myśli w sposób bardziej uproszczony umożliwiający komunikację na linii czytelnik (odbiorca) pracy – twórca dzieła. Ułatwiłoby to „poruszanie się” po kolejnych rozdziałach, podrozdziałach rozprawy doktorskiej. W opinii recenzenta uproszczenie pewnych kwestii, ocen nie wpływa na jakość dzieła często za to stanowi pozytywnie o autorze, który potrafi zawrzeć sens swoich badań naukowych w sposób bardziej czytelny, sprzyjający analizie problemów w pracy zawartych.

Recenzent nie zgłasza żadnych uwag w stosunku do formy, treści czy też analizy przedmiotwej. Istotnym elementem pracy jest staowiące podsumowanie badań naukowych zrealizowanych przez Pana mgr inż. Adama Hofrmana *Zakończenie*, w którym autor korzystając z metody scenariuszowej (nie odnotowanej jednak w streszczeniu pracy) przybliżył czytelnikowi rozprawy doktorskiej konkluzje również w obszarze możliwości przechowywania oraz użytkowania broni prochowej oraz problemów i wyzwań, które w tym przypadku stoją zarówno przez osobami broń taką posiadającymi jak również instytucjami nadzoru sprawującymi kontrol.

Reasumując na tym etapie dokonywaną przez recenzenta ocenę należy przyjąć, iż: układ oraz konstrukcja pracy doktorskiej oraz jej treść jest co najmniej dobra, sprzyjająca analizie problemów w rozprawie doktorskiej zawartych. Nie budzi zastrzeżeń tok narracji,

analiza przedmiotu badań naukowych, jakość i trafność wyciąganych wniosków ani również charakter pewnej interdyscyplinarności dzieła. Rozprawa doktorska zawiera wiele cennych przemyśleń, konkluzji. Analizy realizowane są na odpowiednim do wymogów na tym etapie rozwoju naukowego poziomie. Obrany temat pracy należy do tych z gatunku „trudnych” ale jakże niezwykle potrzebnych dla nauki i jej otoczenia zewnętrznego, ściśle jednak z tą ostatnią powiązanego wnoszący wiele istotnych treści do obszaru związanego z szeroko definiowaną polityką bezpieczeństwa państwa. W czasach utrzymujących się zagrożeń wydaje się to być wartością nadrzędną. Recenzent tym samym nie wnosi większych (poza już wyartykułowanymi) uwag w tym punkcie realizowanej przez niego opinii doceniając tym samym wkład pracy wniesiony przez Pana mgr inż. Adama Hofmana w powstanie dzieła.

Dobór metod badawczych

Dobór metod badawczych należy uznać za odpowiedni to znaczy nie wzbudzający większych zastrzeżeń. Zastosowanie metod badawczych ich celowość została wyartykułowana w sposób zwięzły w streszczeniu dzieła, nie pozostawiając przy tym większych wątpliwości w relatywnie trudnej materii metodologicznej. Jak wyjaśnia autor rozprawy doktorskiej: *W celu udzielenia odpowiedzi na główny problem badawczy oraz problemy szczegółowe przeprowadzono szereg badań teoretycznych oraz empirycznych. Metody teoretyczne w postaci analizy, syntezy, porównania, analogii, abstrahowania, uogólnienia oraz wnioskowania były wykorzystywane w ciągłym toku pracy. Wśród badań empirycznych wykorzystano sondaż diagnostyczny, wywiad ekspercki, obserwację niestandardyzowaną oraz badania eksperymentalne* (s. 5). Należy przy tym podkreślić, iż wykorzystanie oraz dobór metod naukowych biorąc pod uwagę odpowiednią (choć nie pełną zdaniem recenzenta: zob. ocenę układu i konstrukcji pracy doktorskiej) defragmentyzację Dzieła oraz odnosząc się do mocno faktograficznej treści mającej niezaprzeczalne walory poznawcze świadczą, o odpowiedniej do wymogów stojących przed Doktorantem umiejętności dostosowania (w warstwie teoretycznej) tempa narracji. Wszystko to co powyżej zasugerował recenzent traktuje o pewnej dojrzałości Autora rozprawy doktorskiej, bardzo dobrze, swobodnie, ze swoistym „wycuciem” tematu porusza się po tej trudnej bowiem wycinkowej, fragmentarycznej przestrzeni badań naukowych. Zastosowanie odpowiedniego warsztatu w postaci metod badawczych, narzędzi naukowych, użytych co recenzent podkreśla celowo i z

rozmysłem, odpowiednią logiką powinno wzbudzać szacunek mimo pewnych uwag krytycznych zawartych w tej części realizowanej przez recenzenta opinii.

Ostateczna konkluzja recenzji

Recenzent nie wnosi zastrzeżeń do pracy doktorskiej autorstwa Pana mgr inż. Adama Hofmana *BEZPIECZEŃSTWO PERSONALNE UŻYTKOWNIKÓW BRONI CZARNOPROCHOWEJ*. Wyraża przy tym opinię, iż przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska jest nie tylko dobrym kompendium wiedzy o stosunkowo mało znanym obszarze badań naukowych w pełni jednak odpowiadającym swoim podmiotowo – przedmiotowym zakresem dyscyplinie nauk o bezpieczeństwie ale co ważne niesie za sobą szereg istotnych, opiniotwórczych myśli, analiz, podsumowań. **Warto przy tym zaznaczyć, iż w opinii recenzenta praca nie tylko nadaje się do druku ale również powinna zostać wydana (przy uwzględnieniu wymagań edytorskich w tym obszarze) przez wydawnictwo publikujące prace o charakterze naukowym.** Przy czym co warto podkreślić, porusza ona aktualne problemy, które mogą dotyczyć nie tylko samych posiadaczy broni czarnoprochowej ale również osób postronnych, funkcjonariuszy policji, urzędników o czym niestety mogliśmy się przekonać (zabójstwo dwóch policjantów dokonane przez Maksymiliana F. z broni czarnoprochowej). **Biorąc pod uwagę powyższe nie może dziwić wniosek recenzenta o wyróżnienie rozprawy doktorskiej mgr inż. Adama Hofmana. Jest to bowiem ten rodzaj rozprawy doktorskiej, który określamy jako wnoszący istotne wartości do nauki a tym samym mogącym być wzorem w przyszłości dla innych doktorantów.**

W związku z powyższym Recenzent opowiada się za dopuszczeniem pracy do dalszych, wymaganych normami prawa o szkolnictwie wyższym procedur obowiązujących w postępowaniu o nadanie stopnia doktora nauk społecznych w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie.

dr hab. Robert Kłaczyński prof. UKEN